Ч. 124 (11.092). Львів, вівторок 7. червня 1927 Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Джерела польського комунізму.

Ще про 67.000 голосів за лістою ч. 10 у варшавських виборах.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 1. червня 1927

Вибори до міської ради Варшави вже прогуділи. Крізь стирти задрукованого газетного паперу кинули їх відгуки у пропасть неактуальности. Уважливий (з професійного примусу) читач 18-ти варшавських щоденників (на самій польській мові, — бо всіх щоденників у Варшаві, разом з французьким, російським і 6-ти жидівськими, є 26), такий читач подивляв протягом цілого післявиборчого тижня безтурботливо-тріюмфуючий оптимізм власників чи симпатиків усіх 26-ти виборчих ліст, дарма, що 16 ліст — не рахуючи уневажненої комуністичної — не провело до нової міської ради ні одного свого кандидата! Всі побідили — ніхто не програв: чи не подиву гідний такий вислід заїлої виборчої кампанії 26-ти суперників?! Але й подив для безмежної людської глупоти має теж свої межі і тому вкінці мусів уступити місця — занудї. Нудно стало врешті й самим авторам пеанів самому собі чи пак тим, які дану газету на час виборів собі скаптували. Вірвалися передові складні аритметичні підрахунки, хто з горлаючих побідників виграв, а хто з них таки — всупереч їх захопленню — програв. Неактуальними стали переведені два тижні тому варшавські вибори і нудними всі викликані ними рефлексії. Один лише момент залишився усе ще гостро актуальний і одно число надзвичайно цікаве: зріст комунізму на грунті Варшави, який виявився у приблизному числі 65.000 комуністів із 66.587 всіх уневажнених голосів.

Критерієм зросту чи упадку впливів тої чи іншої партії на варшавському терені є порівнання висліду нинішніх виборів із виборами до попередньої міської ради в 1919 р. і до сойму в 1922 р. Отож у 1919 р. комуністи взагалі при виборах не фігурували, а в 1922 р. дали 27.000 голосів, якими вибрали одного посла (Круліковського, — на його місці послує нині Варський Варшавський). Докладного числа голосуючих комуністів при останніх виборах не можна знати, бо їхня ліста ч. 10. („Виборчий Комітет Робітничої Лівиці") була уневажнена (буцім то за фігуруючі на ній чи під нею імена людців, позбавлених судовими присудами громадянських прав, за протидержавний характер виборчих відозв і т. п. Очевидно, що допущення комуністичної лісти чи виключення її було заздалегідь владою вирішене і формальні мотиви не грають тут жадної ролі. Проти рішення головного виборчого комісаря внесено відклик до Адміністраційного Трибуналу). Отже певного числа голосуючих комуністів не знати, але з величезної скількости уневажнених голосів можна зміркувати, що це саме голоси, які впали на неважну лісту ч. 10. Отож на 620.000 управнених до голосування голосувало у Варшаві 22. травня 1927 р. 396.000 (63 проц.), з чого неважними признано — як згадано вже — 66.587 голосів. Відкинувши частину голосів уневажнених як „помилкові" (кепсько виповнена виборча картка і т. п.), можна приняти за певне, що 65.000 голосів упало свідомо на уневажнену комуністичну лісту ч. 10. При важности тієї лісти вона здобула би коло 20 мандатів.

Не було варшавської (і мабуть взагалі у цілій Польщі польської) газети, яка не підкреслила би цього знаменного явища і не зняла з його приводу великого крику. Але як дуже ріжні ці голоси, які ріжні причини цього явища вони подають і які ріжні рецепти на усунення його небезпеки *pro futuro!* Частина їх скидає усю вину на жидів. Цікаво, що говорять таке не „копсівці" („комітет оборони польскосці Варшави" — виборча ліста обєднаної „Хієни"), що йшли до виборів під гаслом антисемітизму і всю виборчу агітацію гнали на антисемітському коники, але, що виразниками такого погляду є таки пілсудчиківські демократи й ліберали з „*Курера Поранного*" (власник Фризе, гол. редактор Еренберг).

> Комуністична пропаганда шириться у грізному характері епідемічно серед жидівського населення. Є це безсумнівно наслідок жидівського сепаратизму і переваги пристрастей та національно-віроісповідної ненависти, яка всюди створює нездорову атмосферу здичіння і варварства, податливу на впливи всіляких трійливих соціольогічних бактерій. Є це безумовно також наслідок меншої відпорности здеморалізованих цим здичінням верств на пропаганду чужої держави...

І дальше у тому дусі: поуки і погрози жидам і т. п. просто хуліганські плоскі нісенітниці.

Друга частина преси головну побіду комунізму добачила у погубній для демократичної польської републики — 5-ти прикметниковій демократичній виборчій ординації. Провід у куванні з факту зросту комуністичних впливів реакційного аргументу проти громадських виборчих свобід переняв у Варшаві монархістичний „*Дзєнь Польскі*" а поза Варшавою краківський консервативний „*Час*". Перший із них говорить на маргінесі виборів про

> розпоясану демагогію, узмисловлену в нинішній ординації,

а останній валить просто, що

> ця ординація є абсурдом для виборів до політичних тіл: подвійним абсурдом для тіл господарських.

Третя група преси обвинувачує у підсиленні варшавського комунізму — пепеесів. Цією групою є т. зв. „направяки", яким чейже не лицює наражуватися нині жидам і тим більше — бачити винуватця в урядовій політиці й господарці. „*Глос Правди*" голосить:

> ...66.000 уневажнених голосів, це для ППС грізне мементо, над яким робітнича партія не може перейти до дневного порядку... Компромісовість, торги з кожним, хто хоче щось уступити, консесії з принціпів у заміну на дуже сумнівні концесійки — це, словом, те що характеризувало майже всі виступи тієї партії на грунті самоврядування Варшави. На це саме відповіла протестом та маса, яка величезну скількість голосів віддала на уневаження. Це дуже поважна наука...

Не можна відмовити „Глос-ові Правди" в даному випадку богато правди, постільки, поскільки воно торкається ославленої компромісовости П. П. С. А проте щодо суті джерел зросту комун. впливів, то більша правда за П. П. С. Про це пише „Роботнік" у цілій низці передових статей посла Нєдзялковського:

> Зріс комунізм! О, не з приводу такої чи іншої тактики радних П. П. С. Зродили його: післятравневий обман, розчарування мас, господарська політика п. Незабітовського, зродили його декрети пресові, репресії без путтія і міри, демагогія, за якою не йшло відроджуюче діло, льодський арбітраж і — врешті — уневажнення „десятки", як останній етап у добровільному заквітчанні комуністичного чола пальмою мучеництва.

Про вплив господарки б. варшавського маґістрату на вибори згадує „Роботнік" окремо:

> На передмістях, з якими поводилися просто трагічно, — обурення, гнів, жаль населення до „столичних господарів" стали цілком оправдані і відтіль можна частинно пояснити собі успіх комуністів, як опозиції проти самої управи...

Цікаво, що разом з „Роботніком" той самий погляд на джерело зросту комуністичних впливів має орган віцепремієра Бартеля. Півурядова „Епока" в дуже різкий спосіб скритикувала — уряд!

> ...Не побореться його (комунізму) поліційними засобами ні моралізаторством. Треба зревідувати цілу нашу аристократичну, культурну і господарську діяльність, що скрита за демократичною фразою, треба більше дбати про первісні потреби народніх мас, ніж про заспокоєння вирафінованих забаганок товариської еліти, треба соціяльних реформ у житті, а не в „Дзєннік-у Устав"."

Та сама „Епока" збиває тезу, наче би комуністичні голоси були здебільша жидівськими — заплаченими.

> Більшість голосів на 10-ку впало у робітничих дільницях, на окраїнах міста, де жидів мало. Трудно теж подумати, аби стільки тисяч людей віддало у тайному голосуванні свій голос на поважну лісту за серебренники чи червінці. Масового явища штучно гріш[ми] не викличеш.

Теж саме говорять самі жиди „Наш Пшеґльонд":

> Репресії у політиці є лихим засобом. Можна уневажнити лісти, але неможливо уневажнити настрою. Навпаки, чим більше душиться ідею, тим більшу викликується для неї симпатію серед фанатиків чи збаламучених. Єдиним справжнім засобом проти комунізму є поступова політика, запевняюча добробут і культуру найширшим верствам громадянства.

Ба навіть п. Стронський у „Варшавянці" приєднюється до цієї четвертої групи найповажніших критичних голосів, найглибше сягаючих у проблєми польського комунізму.

> ...уневажнення лісти може справді скосити одно жниво, але воно одночасно скріпить зерно. Комунізм має серед нинішніх способів правління досить пригожі умови розвитку.

І ми до цих голосів приєднаємось. Господарська нужда і реакційно-репресійна політика польського уряду — ось тайна 65.000 комуністичних голосів у Варшаві. Чи це голоси ідейних комуністів? Нічого подібного! Це голоси тисячів жебрацтва, що по всіх вулицях Варшави щораз настирливіше напастує прохожих, це тисячі бездомних, що тиняються під аркадами мосту Понятовського, ще тисячі безробітних, а врешті — многі тисячі обурених тим „надміром неправди", яка розпаношилася саме після революції, доконаної в імя правди!

Доріжня, безробіття і недостача помешкань з одного боку, переслідування за тінь комунізму, репресії проти преси й нагінка на особи та рух з другого боку — ось що творить псевдо-комуністів. Доріжня: кілька місяців тому коштувало у Варшаві кільо мяса 2 зл. 40 сот., нині — 3 зл. 30 сот.; кільо муки 80 сот., нині 1 зл. 10 сот., бохонець хліба 60 сот., нині 70 сот. масло перед роком 4 зл., нині 7 зл., і т. д. і т. д. Помешкання: одної кімнати не дістанеться тут дешевше 80—100 зл. місячно, за 2—3 кімнати з кухнею треба дати „відступного" 500—800 долярів, лихва мешканева квітне „во всю"; про будівельний рух свідчать порозвалювані у середмістю Варшави та скрізь, де не глянеш, старі рудери, дивовижні партерові домики або той архаїчний комин при центральному варшавському саському майдані. А політика — всі її знають.

Варшавські комуністи не мають ніяких проводирів. Назвати проводирем мало поважного пос. Сохацького чи старенького Варського — не можливо. Зате його проводирями, за якими лавою суне маса, є ті діти, що підчас науки мліють по варшавських школах із голоду, є молоді дівчата, спльовуючі кровю, є цілі реєстри героїв щоденної хроніки „нещасливих випадків". Варшава — міліонове місто жмінки богатирів, „гохштаплєрів" і нужда-рів. Нема там середньої кляси, че-

на середніх недостатків. Є люксус або нужда. Так само, як у політиці.

З наведених газетних цитатів, з останньої резолюції Гол. Ради П. П. С., зі щоденної практики знаємо: є моралізаторська фразеольогія і є олігархічна диктатура з її засобами правління. Середньої межі нема. І тому маємо у Варшаві 120.000 ендеців і 65000 комуністів.

Але уряд цим не турбується. Він є — оптимістом і оптимізм заступає йому боротьбу проти нужди і зміну режіму. Ось мін. праці Юркевич потішає: тому рік було зареєстрованих 272.414 безробітних нині є їх „лише“ 84.120. Але факт є фактом, що росте нужда і що урядова політика та сама. І не жиди, не „національна і віроісповідна ненависть“, не виборча ординація, а лише і єдино уряд і його господарська ї політична діяльність є єдиним поясненням, що немічний у Польщі ідейний комунізм набірає реальної сили.

і. Кедрин.

Перед громадськими виборами.

„Розбиття Робітничо-Селянського Виборчого Бльоку“ і „радикально-ундівська виборча спілка“.

Львівське „Світло“ містить комунікат анонімової „Робітничої Лівиці“, в якому подається до відома, що не прийшло до створення „робітничо-селянського виборчого бльоку“. Маючи на меті при розписаних громадських виборах розправитися з „фашистівським табором“, — „Робітнича Лівиця“ постановила створити під своїм проводом спільний виборчий бльок з таких партій: жидівський „Бунд“, „Сель-Роб“, Поалей-Сіон Лівиця і ППС-Лівиця. З тією метою відбуто спільну конференцію, однак до створення бльоку не прийшло.

„Не дивлячись на маловартісні заяви про принціпіяльну згоду на предложену Робітничою Лівицею плятформу, представники партій Сель-Роб і Поалей-Сіон-Лівиці до бльоку приступити не згодилися, заслонюючись ріжними маловажними формальностями та боронячи себе чисто опортуністичними, з послідовним клясовим становищем нічого спільного не маючими, аргументами. Вибравши дорогу саботування бльоку, представники Сель-Роб і Поалей-Сіон-Лівиці проволікали переговори, не числячись з тим, що близькість дня виборів диктує як найшвидше обєднання і розвинення енергійної виборчої кампанії зі сторони бльоку... Відмова Поалей-Сіон-Лівиці і недвозначні зволікання Сель-Роба в створенню спільного бльоку є по суті усипленням свідомости працюючих мас, які ще йдуть за згаданими партіями і являться обєктивно підтримкою ворожого табору.“

Жидівський „Бунд“ навіть не взяв участи в конференції, зразу відкинувши пропозицію „Робітничої Лівиці“. З огляду на те „Робітнича Лівиця“ в порозумінні з ППСС-Лівицею йде в двійку до громадських виборів, організуючи

„робітничо-селянські маси всіх партійних угрупувань, не оглядаючись на крутійську роботу ложно соціялістичних верхів“.

Однак таке саме завдання поставив собі й „опортуністичний“ Сель-Роб. „*Наше Слово*“ з 5 ц. м. теж приписує собі право й обовязок заступати сел.-роб. маси, не оглядаючись на становище верхів. Селянсько-робітнича побіда при громадських виборах буде запевнена, коли

„уся сільська та міська біднота, без ріжниці релігійних і національних приналежностей (!), зєднається і спільними силами усього працюючого села та міста піде до виборів — з одною спільною листою. Під тими кличами (кличі сконфісковані! — Ред.) мусить зєднатися уся українська, польська і жидівська працюча маса у надходячих виборах до громадських і міських рад“.

Важко тепер зорієнтуватися, чи „робітничо-селянський бльок“ розбитий, чи він істнує далі тільки під іншою фірмою, як „селянсько-робітничий фронт“ під проводом автономно-опортуністичного Сель-Робу.

Одночасно „*Світло*“ містить таку замітку:

„Ми стало твердили і давали докази на те, що радикали то лише ліва рука УНДО. Послідні дні принесли ще багато таких доказів (тут подається один „доказ“ з Бібрки). Ми вже давно доказували і ще раз стверджуємо, що між радикалами а попами з УНДО нема ніяких ріжниць, крім малих приватних амбіційок. „Пани товариші“ повинні позбутись цих низьких приватних амбіцій і разом з „отцями“ з УНДО створити одну партію, щоби не роздрібнювати національних сил, які вже і так серед трудящих дуже змаліли“.

З гордістю можемо ствердити, що всі трудящі крім нетрудових верхів ріжношерстних „соціялістичних“ партій йдуть спільно при громадських виборах. Зі зненавидженим „інтернаціоналістичними“ прислужниками УНДО-м, всупереч їхнім постановам йдуть спільно у виборчій акції не лише радикали, але й та частина українського селянства, яку своєю демагогією захопили були сель-робівські ватажки. Національне почування і спільний інтерес усього українського селянства в рішаючих хвилях мусить взяти верх над усякими інтернаціоналістичними кличами та їх штударною софістерією.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З життя наших установ.

Українське т-во охорони дітей та опіки над молодю.

(Докінчення.)

Пласт здобуває собі чим раз більш симпатії і прихильників та добродіїв, які підтримують його змагання. Ексцеленція Митрополит винаймив на довші роки 4 *ha* площі на Соколі в Підлютім під будову обласного пластового табору, обчисленого на 200 людей. Управа митрополичих дібр дала будівельний матеріял і кредит — усе завдяки старанням о. пралата Т. Войнаровського, якого пласт наділив найвищою пластовою почестю, бо титулом „приятеля пласту“ і правом ношення відповідної відзнаки. Так само відзначено також двох гуцулів: Янішевського з Голов і Шекірика-Фризова в Перехреснім, які дарували в свойому селі парцелі під будову пластових осель. На одній в Головах будуємо тепер другий табор на 50 пластунів, одночасно схоронище для туристів на чудовому шляху Косів-Скупова-Чорногора. Матеріяли дають місцеві гуцули.

Від років має пласт свій орган „Молоде Життя“. Видаваний спершу неперіодично, тепер виходить правильно, що місяця в обемі 8—12 сторін. Крім того видано кілька серій пластових і святочних карток і деякі малі пластові підручники.

ВПК має бібліотеку (2000 томів) і пластовий музей, в якім переховуються експонати з 4 пластових виставок.

Хотіла ВПК увести наш пласт в інтернаціональний Скавтовий Союз (осідок в Льондоні) та на перешкоді став статут Союзу, що допускає тільки скавтові організації державних націй або таких, що свій скавт підчинять цілковито скавтовій організації одної з державних націй. Коментарі зайві.

І наш пласт живе своїм життям, яке переливається уже поза рами комісії так, що в останніх часах порішено випрацювати статут окремого тов-а „Український Пласт“. Влада тричі вже його відкидала, але комітет справи не занедбує і свого добивається.

Далі слідував реферат К. Малицької про суспільну опіку над дітворою і молодю. Референтка сильно підчеркнула значіння і потребу охорони молодого покоління, яку особливо тепер по війні розвинули у себе інші народи, передовсім ті, які у війні найбільш потерпіли. Зрозуміли вони, що будучність кождого з них буде така, якою зроблять її ті, що є тепер молодими, — зрозуміли, бо нація потребує сильних, фізично і морально здорових громадян, але мусить їх від першої хвилі їхнього життя мати під своїм доглядом. Референтка представила коротко діяльність чехів на полі суспільної опіки, на яку за пять літ свого істнування видала держава поверх 1 і пів мілїона долярів, при великій допомозі цілого громадянства, яке ось такому Червоному Хрестові дає 6 міліонів членів, що платять точні вкладки. З такою армією можна йти до боротьби зі смертельністю і з недугами як фізичними так і моральними! Короткий нарис того, що в тому напрямі робить Польща, показав, що й тут уже і держава і польська суспільність розвинули діяльність. У Варшаві центральний комітет помочі (Р. К. Р. Д.) консолідує усі інші того роду організації в краю, а у нас в „*Malopolsce*“ Т. О. М. (Тов-о опіки над молодю) веде живу пропаганду ідеї суспільної опіки, створюючи по містах і містечках, а то й селах поради, захисти, захоронки, бурси і т. д. А не треба забувати, що в усіх тих інституціях є велике число українських дітей, які пригорнені чужою рукою, навсе пропадуть для нас під оглядом національним і обрядовим.

Заключення: треба нам власними засобами створити опіку для наших дітей, не оглядаючись на ніяку поміч зовні, бо її не дістанемо, а заки дістанемо, половина нашої дітвори пропаде. Українська соціяльна опіка мусить розвиватися в двох напрямах: 1) створення для дітей і дорастаючої молоді корисних умов фізичного і духового розвитку від найраньших хвиль життя; 2) охорони українського людського матеріялу, щоб ні одна одиниця для нас не пропала, щоб усіх їх випровадити в люди, примістити кожну на такому становищі, до якого вона найкраще надається і де може стати пожиточним членом української нації. Якщо ми всі ті проблеми економічної, педагогічної і санітарної природи добре розвяжемо, то не потрібуємо боятися за будучність нашого народу.

Шляхи, якими нам іти:

1) Опіка над матірю і дитиною до 1 року життя (порадня матерей, ясла, курси і дискусійні вечері з обсягу гігієни і виховання немовлят).

2) Опіка над дітьми в дошкільному віці (захоронки, захисти, приюти, родинні гнізда). Ця справа незвичайної ваги, бо — як виказує повоєнна статистика — саме українських дітей маємо около 10000 сиріт, півсиріт, неправесних, опущених родичами, занедбаних, зданих на ласку прилюдної добродійности або — на загибіль.

3) Рідна школа. Поміч зі сторони громадянства у формі матеріяльної допомоги бідній дітворі і молоді. (Батьківські кружки. Акція дожвлювання. Дітоці клюби. Бібліотеки. Вакаційні оселі і півоселі. Бурси, інститути). Опіка над дітворою

Т. БРАСЮК 2)

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

День за днем одиноко перешіптувались тополі, мури лежали мовчазно, немов закляті скарби. Сергій порівнював себе до пустельного чарівника й що хвилини очікував до себе експедиції. Врешті, в очах його зріс крик самотности й він пішов до завідуючого школою на село.

Хведір Степанович тільки що приїхав з поля. Одіж, руки й обличчя його були в землі. Нашвидко вмившись, він взявсь до пісної вечері й запросив Сергія.

Сергій зразуж почав з лірики:

— Я мало не здурію з нуду... Тут же є театр, є клюб, є молодь — чому не збираються? Що вони роблять?

— Що роблять? — перепитав Хведір Степанович — мабуть те, що й я. Ось кілька день підряд на вязб, то сіяв, то молотив на продналог... Одним словом — прийде вечір, ні рук, ні ніг не чуєш. Я зовсім не дивуюсь, що зараз ніхто не йде в той клюб. За ціле літо сам не прочитав ні одної книжки. Батько старий, все самому приходиться...

— Хібаж не можна розподілити час?

— Нічого не виходить. Ось недавно був так сплянував, коли як піде дощ день, другий — то замість одного дня — тиждень сіяв. Ну, а вдома сядеш, почитав би, то там десь порося завязало, там корова загрузала, там тин обвалюється, там стріха тече... В неділю навіть нема часу. То соли, то мила, то ременю...

Сергієві, здавалось, паморочилась голова від цього безоглядного коловороту, він на хвилину затулив рукою очі, — тоді в його уяві стала чітка й проста картина: колектив, машина, розподіл праці.

Підряд дві неділі на паркані манівецького куркуля Малая звлявся плякат „Клюб. Доповідь про колєктивне господарювання“. Малаїв паркан від того не завалився, а клюб нічого не діждався. Сергій зробив нараду з активом села; це був організатор і секретар місцевого осередку КСМ — Марчук Степан та його підручний товариш і доморослий режисер — Макула.

На паркані звявився ще один плякат з написом „Бувальщина“. Увечері на терасі колишнього панського будинку рипіли музики, а перед терасою на ґазоні тупцювали пари з парубків та дівчат. Будинок отовчував натовп. За музиками в салю посипалась лава людських голів.

Сергій промовляв:

— Наш добробут залежить не тільки від того, як ми обробляємо щю землю й чим. З питанням, як обробляти землю тісно звязане й питання про форму землеволодіння...

— Полапай за мене там Домку! — різнуло в авдиторії. Сергія щавила образа. Його голос впав на півтона, коли говорив про форму землеволодіння, — сам думав: яке ще загрубіле наше селянство не дивлячись, що минуло вже міліон років з початку життя людини“.

Злісно закінчив: — Тільки колєктив нас зможе вивести зі злиднів і того озвірення, в якому ми тепер є.

Після цього щось говорив Марчук. Сергій не чув. Він пройшов в авдиторію зосереджений в собі.

— Ви партейний? — хтось сіпнув ззаду.

— Я? Ні... і щоб одмахнутися, Сергій вийшов на тересу. Але той йому наспівував, як ґедз у спасівку:

— Хібаж камунія може буть? Тут у сімї та рідний син батька обкрадає й робить, як йому примандюриться, а тож всякий народ... Приміром: злодій, ледачий... Та й скажемо ще те — от у мене біля могили справлений деньок як на городі, все рівно, а тут який лежень забере... Воно в мене споконвіку, батьківське...

— Для пролєтаря — ввесь світ батьківщина — махнув механічно Сергій і трапив так влучно, що ґедза як батогом злизало.

Сергієві було ясно: мистецтво — великий діючий фактор, але який розвиває смак оте грубе рипання, що дають для душі актори з наліпленими носами в „Бувальщині“. І що, врешті, може зробити один в замуленому морі?

Через декілька день Сергій в сусідній Крученецькій школі доводив: силами інтелігенції нашої волости слід орґанізувати путній драмгурток, хор, видавати, принаймні, писаний журнал...

У його авдиторії розтягались іронічною усмішкою губи. Один з присутніх, що держався досі руками за скули, люто блимнув:

— Що ви ерунду порете! На чорта здався мені ваш драмгурток, як я з голоду пухну. Нам дихати не дають, а ви тут з своєю філянтропією... Попробуйте двацять років провчителювати, а потім хай вам дулю покажуть — що ви тоді заспіваєте? Я бувший есер, я молився на село. Я віддав йому все своє здоровля, я зорганізував їм хори, читальні й кооперативи, а тепер цей скригна шматка хліба для тебе жаліє. Він краще пастухові заплатить, бо йому свиней потрібно випасати, а не вчити дітей...

Очі інших так само лізли рогами на Сергія, так неначе виною цього всього був тільки він.

Сергій оторопів. Враз йому в вічі скорботний погляд молодої вчительки, що здавалось промовляв: „шкода мені тебе, голубе... Не в ту компанію ти потрапив“...

Сергій мужньо стрепенувсь:

— Тоді лізьте живцем у яму, не загноюйте світа.

Вилаявсь і навіть грюкнув дверима.

* *

*

(Продовження буде.)

з польських шкіл (курси українознавства, товариські сходини і забави між своїми).

4) Опіка над ремісничою молодю, по містах, а сільською по селах, гуртуючи її в клюбах, спортових товариствах і пласті.

5) Подбати, щоби українські діти калікн, недорозвинені не пропадали марно, а приміщувати б їх у відповідних державних заведениях на науку, щоб не були в житті тягарем для себе і інших.

6) Заснування школи, а поки що бодай курсів суспільної опіки для підготування фахових робітниць на цьому полі.

7) Створення порадні для вибору фаху на взір чеських, для рівномірного та доцільного розпреділення потрібних нам робучих інтелігентних сил.

8) Заснування фонду соціяльної опіки для здійснення намічених вище завдань.

В дискусії, яка розвинулася над звітами і рефератом, виринули отсі побажання: подбати про кваліфіковані провідниці для захоронок і захистів — сконтролювати істнуючі захисти і виділити з них діти хорі, творючи для таких окремі приюти-санаторії десь у більше гігієнічному осередкові, — подумати, як забезпечити будучність сиротам, що виховуються по наших захистах, — подбати, щоби при захоронках (де чемя захистів) могло найти приміщення хоч кількоро бездомних сиріт або примістити їх у приватних чесних людей, — постаратися, щоби з громадських чи повітових фондів, на які складається українське населення, могли і ми черпати на ціли опіки над нашими дітьми і молодю — поширити діяльність товариства на села в тому самому напрямі, як ведемо її тепер по містах.

Внесення секретаря т-ва про зміну § 19. і 36. в тому напрямі, щоби мандат членів Головної Ради тривав лише один рік, принято з тим, що новій управі доручено випрацювати зовсім новий статут, бо дотеперішній не відповідає вже вимогам часу і зміненим відносинам в краю.

Приступлено до вибору нової управи товариства. Головою вибраний поновно президент Модест Каратницький. До Головної Ради, крім статутових відпоручників Просвіти, У. П. Т., Союза Українок і Лікарського Товариства, ввійшли: о. В. Лициняк, Е. Сельський, о. Ю. Дзерович, К. Малицька, М. Говиковичева, І. Кокорудзова, д-р О. Тисовський, д-р С. Старосольський, А. Іванович, Марія Білякова, проф. Г. Павлюх, дир. В. Кузьмович. Крім того кооптувала Рада: С. Федорчакову, Ст. Кульчицьку, проф. С. Левицького, д-ра П. Мінка і д-ра В. Щуровського. До Ревізійної Комісії належать: М. Білецька, О. Бачинська, І. Чапельський, М. Левицький і д-р О. Макарушка.

На засіданні 14. травня вибрала Головна Рада зпоміж себе екзекутивний Головний Виділ у такому складі: І. заступник голови о. В. Лициняк, II. К. Малицька, секретар д-р П. Мінко, директор канцелярії А. Іванович, касієрка Ст. Кульчицька, заступники: І. Кокорудзова, М. Говиковичева, С. Левицький.

На томуж засіданні зорганізовано три комісії для ведення агенд товариства, а саме: організаційну (голова К. Малицька), фінансову (голова М. Говиковичева) і статутову (голова о. В. Лициняк), які вже й розпочали свою діяльність.

Великі завдання т-ва вимагають і великої інтензивности в праці, але відновлений Виділ, а передовсім значне число жіноцтва в нім дає запоруку, що та інтензивність буде викресана, що праця централі побудить до живішої акції провінціональні філії, обхопить цілий край, зареєструє кожну українську дитину і поведе її здорову і дужу нашими шляхами до нашої мети.

К. Малицька.

Радянська Україна.

Конференція в справі українського правопису.

(Четвертий день.)

На раннішньому засіданні дня 28. травня забрав перший слово голова конференції Скрипник і присвятив з нагоди 11-тих роковин смерти поета І. Франка згадку його памяти. Присвячену памяти поета промову вислухали учасники конференції стоячи. Потім перейшли до ділової праці. Першою точкою порядку є продовження дебат у справі правопису чужих слів. Особливо напружена дискусія виявлялася при передачі в нашому письмі середнього „л“. На цю дискусію зужито майже ціле раннішне і більшу частину вечірнього засідання. Остаточно рішило справу голосування. Принято ось що: в чужих словах, де „л“ лучиться з „е“ або з якоюсь іншою голосівкою, слід вимовляти цю голосівку твердо з тим, що „л“ вимовляється середньо між твердим „л“ і мягким „ль“. З цього правила рішено вилучити слова англійського походження, де „л“ перед голосівкою вимовляється твердо. Те саме відноситься до старих запозичених слів, де „л“ приходить у народній мові з твердою вимовою. — В неділю 29. відбулося тільки раннє засідання конференції, на якому обговорювано справу правопису чужих прізвищ, головним чином словянських.

Вибух порох'вні біля Кракова.

Два магазини муніції вилетіли у воздух. — 17 убитих, 480 ранених.

Краків, 5. червня 1927.

Нині в год. 10·16 відчуто в Кракові сильний гук. З вікон усіх домів посипалися шиби. В місті счинився переполох. То вибухла порохівня у Витковицях, 5 км. від Кракова. Сила тиснення була така страшна, що і в самім Кракові з домів усувалися цегли, звалилися комини, повигиналися стори крамниць, що були позамикані з причини свята. Всі трени огневої сторожі виїхали на місце катастрофи. По дорозі позападані хати, люде перелякані втікали в безладі. На гостинці розтаборилася ратункова стація, довкола неї ранені з повриваними ногами, з висмаленими очима.

В другім магазині (з артилерійською муніцією) після вибуху видно було полумя на кількасот метрів високо. Сила детонації була така велика, що в мешканнях віддалених 4 км. попереверталися шафи столи і лямпи, що висіли на стелях. В самім Кракові було ранених відломками скла около сто людей. В богато крамницях потріскали великі виставові шиби. З цивільних людей, що були близько місця катастрофи, є ранених около 70. Є то діти сироти зі захоронки у Витковицях і зі шпиталю в Прондніку Червонім. Мешканців обох тих сіл евакуовано, тому що мешкання їх знищені.

Ранених, згідно з останніми повідомленнями, є 486, а тих 356 перевезено до краківських шпиталів, а 130 після заосмотрення оставлено в громадах. Число убитих подають неоднаково. Деякі джерела подають, що вбитих є 17; воєвода Даровський на пресовій конференції повідомив, що вбитий є один жовнір Вавро Степан і капраль Нежонд.

Делегати мін ства публичних робіт оцінили шкоди заподіяні вибухом на 1,270.000 зол. Військові кола висловлюють думку, що вибух наступив наслідком спеки. Страшне горячо спричинило у вибухових матеріялах хемічний процес, що закінчився вибухом.

Варшава, 5. червня 1927.

У звязи з вибухом магазинів зібралася нині рада міністрів. Ухвалено виплатити пів міліона золотих для жертв катастрофи. Мін. Складковський приїхав літаком до Кракова, а віцепремієр Бартель залізницею.

Вічевий рух.

Велике віче УНДО в Станиславові.

Дня 29. травня ц. р. відбулося скликане Повіт. Нар. Комітетом УНДО в Станиславові велике передвиборче віче. Простору салю місцевого „Сокола“, а також галерію і сходи битком заповнило українське селянство майже зі всіх громад повіту. Дуже мило вражала численна участь у вічу патріотичного жіноцтва, яке з великим зацікавленням прислухувалося до виголошуваних рефератів. Віче отворив голова Повіт. Комітету адвокат д-р. Юлій Олесницький, якого теж вибрано предсідником зборів. У заступники предсідника увійшли селяни Гробельний з Дрогомирчан і Дяченко Іван з Боднарова, секретарював селянин Обідняк з Угринова Долішнього. Довший реферат про сучасне політичне положення українського народу під Польщею виголосив голова УНДО д-р. Дмитро Левицький зі Львова. Промовець в цікавий і приступний для зібраних спосіб обговорив усі ділянки нашого національного життя, пояснив програму й завдання нашої національної партії та вказував на численних примірах з останніх пережиавань українського народу, що тільки своя власна обєднана внутрішня сила зможе принести нам кращу долю в майбутньому. Промову голови д-ра Дмитра Левицького переривали зібрані частими гучними оплесками. Відтак забрав слово д-р. Юлій Олесницький і вичерпуючо пояснив справу виборчої ординації до громад, підчеркуючи вагу української громади для нас як недержавного народу. По дискусії і по одноголосному принятті відповідних резолюцій віче покінчилося відспіванням національного гимну.

Церковний зїзд у Луцьку.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 5. червня 1927.

Перший український церковний православний зїзд відкрито тут у присутности вісімсот делегатів. Зїзд проходить величаво. Настрій високо-патріотичний, гостро протимосковський. Успіх перейшов усі надії.

Слідами Ліндберґа.

Ню Йорк, 4. червня 1927.

Летун Чемберлен відлетів відси в год. 6·4.

Льондон, 5. червня 1926.

Оконечна мета Чемберленового лету незнана. Одні джерела подають, що Чемберлен летить до Риму, а інші що до Ленінграду.

Згідно з останніми вістками Чемберлена бачили дня 5. червня пополудні над зах. частю Ірляндії.

Берлін, 5. червня 1927.

Тут сподіються Чемберлена на год. 24·20. Вістка про лет Чемберлена до Берліна викликала в цілій Німеччині велике одушевлення.

Хочуть побити світовий рекорд.

Париж, 5. червня 1927.

Із летунського парку Ле Бурже відлетіли нині в год. 9·1 летуни Кост і Ріньо, щоби побити світовий рекорд довжини лету без причалювання по дорозі.

Поворот Ліндберґа.

Шербурґ, 4. червня 1927.

Летун Ліндберґ причалив у Лессе. Його привитав префект і представники всіх місцевих властей. В 14. год. прилетів до Шербурґа, де відбулося приняття в його честь і відслонення таблиці для вшанування його перелету понад Атлянтиком. В 15. год. Ліндберґ всів на корабель, щоби вернути до Америки.

Югославія зриває диплом. взаємини з Альбанією.

Біґород, 5. червня 1927.

Югославянський уряд у ноті до альбанського уряду домагається випущення на волю драгомана Джурковича. Колиб альбанський уряд відмовився звільнити драгомана, нота домагається, щоби альбанський уряд дав візи всім югославянським консулям в Альбанії. Від хвилі виїзду консулів взаємини між Югославією і Альбанією будуть зірвані. Досі ще невідомо, яке становище займе альбанський уряд до югославянських жадань.

Новий кабінет у Румунії.

Букарешт, 5. червня 1927.

Король приняв димісію ген. Авереску; місію утворення нового уряду поручив Барту Стірби. Він утворив уже новий кабінет.

Кінець шкільного року 25. червня.

Варшава, 5. червня 1927.

Деякі часописи принесли вістку, начеб міністр освіти задумував продовжити шкільний рік у держ. середніх школах на цілий тиждень. З міродатних кол повідомляють, що чутки ті неправдиві, бо шкільний рік кінчиться дня 25. червня.

Східно-галицькі воєводи у Варшаві.

Варшава, 2. червня 1927.

До Варшави приїхав літаком станиславівський воєвода Корсак. По святах має приїхати тернопільський воєвода Квасневський. Їх побут у Варшаві є в звязи з розписанням виборів до самоврядних установ у Сх. Галичині.

Самовбивство польського черця.

Львів, 5. червня 1927.

Як ми вже повідомляли найдено в пятницю на залізничім шляху недалеко кульпарківського заведення пошарпане тіло якогось чоловіка. Поліція ствердила, що чоловік той кинувся під поїзд майже нагий. Опісля найшла в корчах клунок у якім був одяг, як його носять у кульпарківському заведенні для божевільних, годинник із ланцюшком і лист у коверті з написом „Тестамент“. Тепер стверджено, що самовбивником є польський чернець кармеліт Андрій Копач, який в 1925 р. убив у кармелітському монастирі у Львові польського капеляна Ідеца з Люблина. Виявилося, що кс. Копач утік із кульпарківського заведення, блукався по яругах, вкінці свідомо поповнив самогубство.

Кс. Копача віддано до кульпарківського заведення в 1926 році як умово хорого. Копач був там на обсерваційнім відділі і там ствердили у нього т. зв. *dementia paranoidea*, притуплення з уроєннями. Кс. Копач поводився в кульпарківськім заведенні зовсім спокійно, працював у канцелярійнім архиві, порядкував акти, помагав лікареві при укладанні статистики заведення. Крім того працював для власного образування, а навіть написав велику наукову розправу про атмосферичні опади.

НОВИНКИ.

— **В справі громадських виборів.** В приготовному поступованні до громадських виборів, себто при виложенні виборчих ліст, при вношенні виборчих рекламацій та при полагоді їх, як рівнож при полагоді відкликів, діються на велику скалю зловживання. Також староства видають суперечні з собою обіжники. Про всі зловживання і надужиття, про всі це-

згідні з законами розпорядження старостів слід повідомляти Народню Канцелярію у Львові, вул. Костюшка ч. 1 а. Лише тоді будемо мати повний образ виборчих зловживань у краю, лише тоді буде можна поробити відповідні заходи через Українську Парляментарну Репрезентацію в ціли усунення їх. 1—?

— **В допомогу хлібоїдам.** Повідомляють нас з Варшави, що коштом уряду видано там ок. 100.000 передвиборчих відозв партії УНС (наших „хлібоїдів“). Відозви — без подання друкарні — вийшли з друкарні Шведе, вул. Варецька 11. Ці відозви розліплено на днях вже у Львові і певно й у інших містах та селах Сх. Галичини.

— **Помста войовничого „хлібоїда“.** Пишуть нам зі Станиславова: До нашого міста приїхала з Відня довголітня наречена „начального редактора“ Данилович-ської рептильки Івана Стовпюка враз з трьома дітьми: Володимиром (6 літ), Маргаретою (4 роки) і Губертом (2 роки). Приїхала очевидно не так у відвідини, як за удержанням для себе і для в нічому неповинних дітей. Одначе це так обурило хлібоїдського ватажка, що він замкнув наречену в мешканні, побивши її в неможливий спосіб, так, що вона вже поверх два тижні лежить тяжко хора. Добрі люди змилосердилися над дітьми і примістили їх у якогось міщанина на передмісті Бельведер, який живе сам в біді. А тимчасом Стовпюк шастається між нашим народом і проповідує йому свою „моральність“. Нема то, як бути хлібоїдським ватажком! Супроти безборонної жінки він відважний, але зрештою всюди пильнують його цілости постійно два агенти, оплачувані, розуміється, з податкових грошей нашого народу.

Роздратовані упісти. Наша замітка про переміну „Ради“, „політичного органу незалежної думки“, на щоденник і перенесення друку тієї газети з жидівської друкарні т. зв. новочасної (якої спільником є жидівський посол Фростіґ) до другої жидівської друкарні, а саме до друкарні „Хвилі“ (якої головним акціонарем є Гешелес, а також посли Розмарін і Райх) вивела з рівноваги сердитих упістів. З наміром доїхати нам і образити нас, „Рада“ починає свою нотатку такими словами: „Діло“ — приносить своїм читачам ось які здобутки свойого собачого тропу (!!). Перш усього упістичні „працьовники“ повинні навчатися української мови. Слова „троп“ в українській мові нема, є лише занесене з німецької мови, вульгаризоване слово „трап“ (значить: бігцем). „Троп“ є слово польське (*tropić*) зі словника полійсько-прокураторського. Дивно, що такі слова здобувають собі право горожанства в органі партії, яку з долів покликано до життя. Роздратовані нашою заміткою упісти певно хотіли сказати „собачого нюху“. Та ми й цими словами не ображуємося і то не лише тому, що люди того покрою не можуть нас образити, але й тому, що журналісти і політики повинні мати загострений нюх. І колиб теперішні упісти мали були той нюх, прозваний ними — собачим, то не булиб спричинили акту з 14. березня 1923, не булиб довели українського народу до катастрофи. Щож торкається переміни „Ради“ на щоденник, то це справа давно постановлена, між іншим вирішена і на конститууючому зібранню У. П. П. Крім того постановлено там видавати й популярний тижневик. Не знаємо, чи видавання цього тижневика відложено на пізніще, чи може цю постанову здійснено вже видаванням сель-робівського „Нашого Слова“. Також постанова про перенесення друку „Ради“ до друкарні „Хвилі“ була в ході реалізації. Видно, що в останній хвилі наступили якісь зміни чи то з огляду на близький мертвий сезон, чи з огляду на неможливість скомплетувати редакцію для щоденника, чи може з інших причин. На це вказує між іншим факт, що остання „Рада“, хоч виходить лише два рази тижнево, вийшла як подвійне число (44—45). Ясно, що в міжчасі підготовлювано переміну цього „незалежного“ відтак органу на щоденник, тільки в останній хвилі відступлено від цього наміру і вкінці видано подвійне число „Ради“. Зрештою, про це писав також добре поінформований „Бюлетень заграничних кореспондентів у Відні“, якого „собачий троп“ веде просто до „Ради“ і У. п. П.

— **Комісія для організації ремесла, промислу й торговлі.** З ініціятиви Т-ва „Зоря“ в порозумінні з іншими спорідненими т-вами покликано до життя „комісію для організації ремесла, промислу й торговлі“. Першим завданням тої

комісії є зорганізувати всіх працюючих у нашім ремеслі, промислі й торговлі в ціли піднесення їх матеріяльного добробуту та духового рівня. Комісія, приступаючи до організації працьовників міста Львова, не могла би здійснити свого завдання без тісного співробітництва з ріжними установами, організаціями та діячами Львова. В звязку з цим комісія запрошує всіх інтересованих на нараду в справі організації працьовників українського ремесла, промислу й торговлі, яка відбудеться дня 7. червня в год. 7·30 веч. у салі Т-ва „Зоря", вул. Вірменська 25.

— Відслонення памятника О. М. Лучкая в Ужгороді. Дня 15. травня н. р. відбулося в Ужгороді відслонення памятника О. М. Лучкая, першого граматика й історика українського Закарпаття. На святі відслонення памятника були між ін. епископ Петро, губернатор Бескид, посол Волошин і ін. По Службі Божій відбулася панахида над тлінними останками пок. Лучкая, а потім слідувало відслонення памятника. Промовляв професор О. А. Іванчів, після чого перебрав памятник о. архидіякон Карцуб, що в короткій промові підчеркнув заслугу директора гімназії А. Алиськевича і професорів Іванчова і Бокшая, які богато попрацювали, щоби здвигнути цей памятник. Потім ученик VIII. кл. Чисарик говорив про життя й заслуги Лучкая. Свято закінчено відспіванням гимнів під проводом дириґента Приходька. Пополудні відіграло в міському театрі Франкового „Учителя" культурне т-во учеників середніх шкіл „Братство св. Кирила і Методія".

— Народна вистава в Пряшеві. Дня 7. ц. м. буде отворена в Пряшеві „перша руська народна вистава", що має за мету показати на експонатах усе те, що Закарпаття видало в давнину і тепер в ділянці національно-культурного життя. Будуть там отже експонати артистично-промислові, народньо-етнографічні, церковно-мистецькі, літературно-просвітні, шкільні і природничі.

— Журнал ґрупи письменників „Західна Україна". Дістаємо таке повідомлення з Київа: Спілка революційних письменників „Західна Україна" підготовляє до видання ілюстрований журнал літературно-мистецького і громадсько-політичного життя зах.-українських земель. Перший зшиток журналу має вийти літом цього року. Матеріяли до нього приймаються до кінця липня. Бажаючи як мога ширше і краще освітлити життя Зах. України та її еміґрації в ріжних країнах, редакція звертається до наших письменників з проханням надсилати свої твори на адресу: УСРР., Київ, пошт. скринька 71, Спілка письменників „Західна Україна".

— Підвишка платень урядовців. „Курєр Червони" довідується, що з днем 1. липня будуть підвищені платні державних урядовців на 8 проц. Підвишка на дальших 7 проц. прийде з днем 1-ого вересня.

— З хроніки крадежей. Яків Ляндав у Львові (Шкарпова 7.) придержав у своїм мешканні Дмитра Свища саме в хвилі, як той збирався винести в мішку Ляндавову гардеробу. — Професорові д-рові Лімбахові вкрадено у трамваї портфель із 150 зол. і записками. — Купцеві Бакенротові украдено на Збіжевій пл. годинник.

— Переїхана автом. На Жовківській вул. шофер авта ч. 8245. переїхав 14-літню Роз. Санданович. Дівчину відставлено до шпиталю.

— Смерть під колесами поїзду. Залізничим шляхом зі стації Підбірці переходив до Борщович Каз. Ясінський, управитель школи в Каменоброді. Яких 400 метрів від Підборець Ясінський запримітив надїзжаючий поїзд і хотів зійти зі шляху. Паровіз потрутив Ясінського і він згинув на місці.

— Пожежа. В Печихвостах (Жовківщина) вибухла пожежа в стодолі господаря Олекси Пиртика. Наслідком сильного вітру огонь скоро поширився на сусідні господарства. Згоріла стодола Пиртика, стодола Ковальчука, Мих. Дикальського, Федька Назаркевича, Дм. Гремичи, хата Герша Зіцмера, хата Етки Зіцмер, сусідня хата Генрики Лят і Маєра Штайніга. В стодолах згоріло ріжне господарське знаряддя. Після 8 годин пожежу зльокалізовано. Причина пожежі невідома. Можливо, що огонь повстав наслідком недокуреної папіроски, яку хтось покинув, бо стодола Олекси Пиртика є зараз при дорозі.

— Втопився підчас купелі. На Францівці біля Львова в ставі підчас купелі втопився около 20-літній молодець незнаного назвища. Поліцай заалярмував огневу сторожу, але вона не могла відшукати потопельника, бо не мала приладів. Уважайте особливо тепер на себе і на дітей підчас купелі!

— Світова всячина. Дня 3. червня повернув Ліндберг із Льондону через канал Ля Манш і причалив на летунському парку Ле Бурже біля Парижа. — У Вашінґтоні приготовляються горячково до прияття Ліндберга, як вернеться з Европи. Велика повітряна фльота виїде на стрічу кружлякові „Мемфіс", на якім приїде Ліндберг із Европи. Ця повітряна фльота супровожатиме кружляк. Як лише Ліндберг висяде на сушу, удекорують його у стіп Вашінґтонового памятника хрестом Дістінґвішед Флаїнґ Кровс. Ліндберг і його мати будуть на прийнятті у Куліджа в Білому Домі. — Над Москвою лютувала страшна буря з лисківками і громами, підчас якої тріснули дві водопровідні рури. Так ціле місто опинилося було без води. Вечером грім ударив у телефонічну централю. Ціле місто 45 хвиль не мало світла. Станули були також трамваї.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редактор!

Просимо вічливо помістити в одним з найближчих чисел „Діла" слідуюче вияснення: Подана в ч. 117 (11.085) „Діла" з дня 28. травня 1927 р. в статті під заголовком „На культурному фронті" відомість, що Дирекція Земельного Банку Гіпотечного згл. директор д-р Лесь Кульчицький відступив Кооперативі Видавничій Книгарня й Випозичальня „Ізмараґд" льокаль в камениці банку при вул. Словацького ч. 14, є неправдива, бо Дирекція Земельного Банку Гіпотечного а з окрема директор д-р Лесь Кульчицький дотичним льокалем не диспонують і тим самим ані вище згаданій Кооперативі „Ізмараґд", ані нікому іншому його не відступали, ані на відступлення не згодилися.

Дякуючи з гори за Вашу ласкавість, остаємо з високим поважанням. — За дирекцію ЗБГ. д-р Л. Кульчицький, М. Гаврисевич, директори.

§ 19.

П. Лев Петрушевич простує.

На основі § 19 пресового закону домагаюсь поміщення в найближчому числі „Діла", слідуючого, відповідаючого вимогам закону спростування артикулу під заг. „Дещо комічного", поміщеного в ч. 122 (11.090) „Діла" з дня 1. червня 1927 на стор. 2:

1. Неправдою є, що: „П. Льва Петрушевича відокремило від себе УНДО", — а натомість правдою є, що я відокремив себе від УНДО, виступаючи з цеї партії і подаючи це до відома письменно Управі Партії;

2. Неправдою є: „що п. Лев Петрушевич напастує д-ра Р. Смаль-Стоцького всякими „засадничими" справами", — а правдою є, що я ніколи в моїм життю з ніякими справами до п. д-ра Р. Смаль-Стоцького не відносився безпосередно, або посередно. — **Лев Петрушевич.**

* * *

Від Редакції: Отже п. Лев Петрушевич твердить, що він „відокремив себе" сам від УНДО. А в комунікаті Центрального Комітету УНДО, оголошеному в „Свободі" з дня 14. листопада 1926 р. (Ч. 44), у третій точці читаємо: „Центральний Комітет завішує в членських правах пп. Льва Петрушевича і Гриця Микитея за їх шкідливу для партії роботу". Завішення в членських правах є без сумніву рівнозначне з виключенням з партії, а щонайменше з „відокремленням". Пізніше „виступлення" п. Льва Петрушевича з УНДО є, розуміється, тільки „муштардою по обіді". Таким чином стилізація „спростування" п. Льва Петрушевича відповідає вимогам обємистого § 19, але зате не відповідає дійсности.

Що до другої точки „спростування" то лишаємо твердження п. Льва Петрушевича осудові читачів (вже хочби на основі анальоґії з першою точкою), зрештою як п. Л. Петрушевич так і д-р Роман Смаль-Стоцький втішаються одинаковою дозою нашого довіря.

ОПОВІСТКИ.

На курс шиття біля й артистичних робіт ведений СС. Василіянками у Львові (при вул. Длуґоша ч. 17), а концесіонований міністерством, нові вписи переводяться через цілий місяць червень щодня в канцелярії Управи (в Інституті СС. Василіянок, вул. Длуґоша 17). Близші інформації дається устно й письменно. — Вистава робіт учениць курсу з рівночасною виставою робіт учениць ґімназії СС. Василіянок устроюється в будинку ґімназії (вул. Длуґоша, ч. 17 а) і буде отворена в днях 10—15 червня включно в годинах ранішних від 10—1, а в пополудневих від 4—7. 2296 2—3

Виділ Тов. „Медична Громада" у Львові взиває цею дорогою всіх товаришів, членів бувшої „Медичної Громади" або кооперативи „Медична Громада", щоби звертали книжки, визичені колись в бібліотеці вище згаданих товариств до кінця червня 1927 на руки бібліотекаря Товариства кождої середи і суботи в годинах 18—20. Академічний Дім вул. Супінського ч. 21. — Виділ знаходиться в посіданню всіх довжних реверсів і по упливі речинця віддачі оголосить в часописях тих товаришів, котрі не звернули книжок. — *Виділ.* 2308 1—3

Приватна українська ґімн. „Р. Ш." в Золочеві з правами державних шкіл вже і на 1928 р. звідомляє: Вступні іспити до І. кл. відбудуться дня 27. червня в понеділок о год. 9. перед полуднем. Зголошуватися треба до дня 26. червня в дирекції ґімн. Вступні іспити до II., III., IV., V., VI. і VII. кл. відбудуться для 28. і 29. червня. Подання о припущення до іспиту треба вносити перед тим. — *Сильв. Хмілевський*, управитель. 2303 1—3

Подяка.

З волі Божої і неізслідимих совітів Господних зазнали ми тяжкого удару судьби: попращали на віки найстаршого в нашій родині, всіх нас любовію огортаючого, дорогого мужа, батька, діда і шваґра, бл. п. о. Николая Смалька, пароха в Брустурах. У жалю і смутку досвідчили ми богато щирого співчуття, прихильности і помочи, що для нас опечалених було великою розрадою. Дякуємо щиро Всім, що поспішили вшанувати память дорогого Покійника і віддати послідню християнську прислугу. Передовсім Всеч. Духовенству за численну участь в похоронах: Вср. о. деканові Левицькому за щирі слова і провід в похороннім обряді, о. Авг. Арсеничеві за участь і сердечну прощальну промову над могилою, Всеч. о. ювілятові Ем. Лисинецькому, дек. Юл. Герасимовичеві, Он. Вергунові, Ал. Майковському, Ал. Верґановському, М. Романовському, Н. Дрогомирецькому, К. Бахталовському, К. Ласійчукові, В. Рогожинському і К. Левицькому за участь і за його щиру від серця пливучу проповідь в церкві. Особливож дякуємо сердечно Всеч. оо. І. Букшованому і Як. Жибчинові що потрудилися крім того в похороннім обряді при перенесенню тіла до церкви і враз з родиною уложили свого старенького брата, священика на вічний сон до нової хати — домовини, о. Жибчинові ще й за поміч і заступство в часі недуги, та за ту трогаючу серце, сердечну прощу на подвірю при виносі тлінних останків з хати. Немениие щиро дякуємо Чесному Церковному Братству, Причетові і всім чесним Громадянам Брустур за участь, поміч, за щире співчуття і прихильність, за щиру вдячність і пошану для свого довголітнього пароха тай за ті щирі сльози, з якими проводили до могили на вічний упокой свого отця духовного; вони були для Покійного найкращою заплатою! Рівнож від серця дякуємо всім знакомим і приятелям, за поміч, участь і щиру розраду. — Брустури 24. травня 1927. — Емілія з Стефановичів Смалькова, вдова; Роман і Марія Смальки з дітьми, Елена і о. Ів. Кейвани з донькою, Наталія Павлусевичева з дітьми, Ірина і о. Володимир Вергуни зі синами, Марія Томичева з дітьми, Емілія і Юліян Гранковські з донькою — діти і внуки. — о. В. і о. Стефановичі, о. І. і М. Березовські, Ів. і О. Оліжинські, Юл. і Г. Стефановичі, Б. Стефанович, д-р М. і С. Литвиновичі — рідня Покійного. 2298

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.